

DAN DEJAVNOSTI - KULTURNI DAN

MESTNA / VAŠKA

DREVESA

—

SOBIVANJE

Navodilo za učenca

Pripravila: Monika Luskovec Matovski,
Zoran Matovski,

CŠOD Kavka

Zelene površine v mestih in naseljih:

Veliki in manjši javni parki, otroška igrišča, drevoredi, posamezna drevesa in drevesa v vrtovih meščanov so zelene površine v mestih. Z nastankom velikih mest in selitvijo vanje so postale zelene površine še bolj pomembne. Omogočajo stik z naravo in različne raziskave kažejo, da se ljudje v takšnih okoljih umirimo, osvežimo in jo nezavedno potrebujemo.

Mestna ali vaška drevesa:

Na teh zelenih površinah so daleč najbolj vidna in mogočna drevesa. Stara, velika drevesa so v mestih še posebej dragocena. S svojimi velikimi krošnjami mehčajo togo grajeno okolje, nudijo senco, blažijo učinke hrupa in drugih oblik onesnaženja, uravnavajo odtok padavinskih voda, omogočajo kakovostno preživljanje prostega časa in sooblikujejo prostor naselja. Tudi v manjših naseljih in vaseh so velika in mogočna drevesa prisotna kot pomemben dejavnik zgodovine. Našim prednikom so predstavljala večnost, trajnost in kljubovalnost, zato so se k njim zatekali ob različnih priložnostih in jih varovali ter za njih skrbeli. Nekatera izjemna drevesa so tukaj z nami.

NALOGA DNEVA DEJAVNOSTI:

Tvoja današnja naloga bo raziskovanje mestnih ali vaških dreves, ki so pomembna za različne ljudi ali pa boš odkril zakaj bodo postala pomembna samo za tebe.

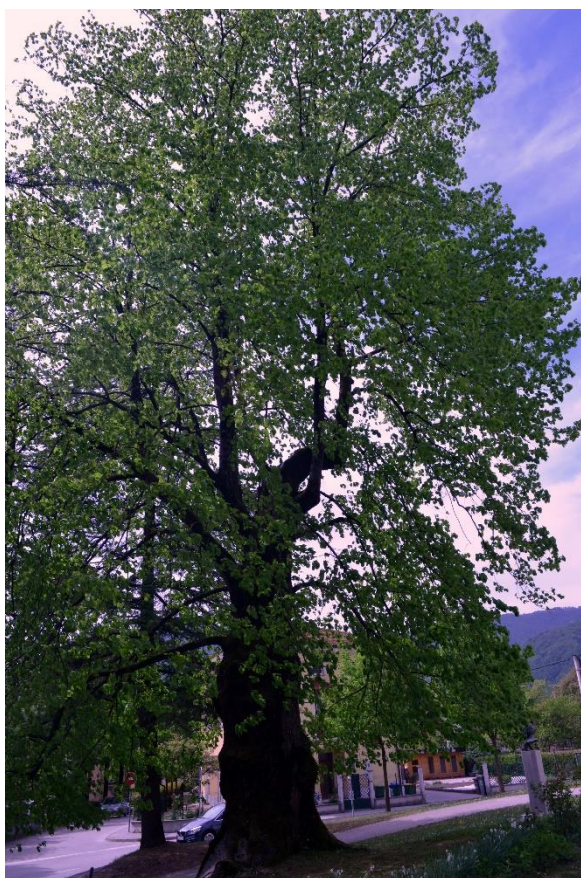
1. A NALOGA: Drevesa v naselju

Za začetek si oglej nekaj slik in odgovori na vprašanja.

Odgovore zapiši v Delovni list 1. Ko končaš prvo nalogo, takoj pošlji Delovni list 1 svojemu učitelju.

1.1. Katera slika drevesa ti je bolj všeč? V odgovoru razloži zakaj?

A

B

1.2. Katera stran drevoreda ti je bolj všeč in zakaj?

A

B

1.3. Katere slike dreves so ti všeč in katere ne? Razloži zakaj?

A

B

C

D

E

F

Ne pozabi poslati izpolnjen Delovni list 1 učitelju.

1. B NALOGA (to nalogo boš rešil, ko boš dobil podatke od učitelja):

Drevesa v naselju - analiza ankete

Prva naloga, ki si jo danes naredil, je bila povezana s tvojim mnenjem. Vsak odgovor je bil pravilen. Drevo ti je lahko všeč ali pa ti ni. Kadar pa zberemo in raziščemo odgovore več ljudi, lahko ugotovimo splošne značilnosti. Tako delajo raziskovalci.

Učitelj ti je poslal zbrane odgovore tvojih sošolcev. Za vsako vprašanje preglej kolikokrat se pojavi en ali drug odgovor. Preglej tudi razloge, zakaj ste se tako odločali. Predstavi rezultate v tabelah in v grafih.

- Tabele in grafe nariši v zvezek. Če znaš, jih lahko narediš tudi s pomočjo računalniških programov.
- Preglej in zapiši svoje ugotovitve.
Kako bi ti razložil, zakaj je po tvojem mnenju prišlo do takšnih rezultatov.

2. NALOGA:

Izjemno – posebno drevo:

Drevesa se med seboj zelo razlikujejo: po vrsti, velikosti, starosti, ... Nekatera med njimi so si zaradi različnih razlogov zaslužila naziv izjemno drevo.

Preko interneta si oglej naslednji publikaciji in iz uvodov razberi, kakšna so izjemna drevesa. Na kratko si oglej še posamezne primere predstavljenih dreves.

Izdelaj miselni vzorec (na A4 list), ki predstavlja, zakaj so drevesa izjemna ali zanimiva. Ko miselni vzorec izdeláš, ga fotografiraj in sliko prilepi v Delovni list 2.

Ali (izberi le eno nalogo.)

V Delovni list 2 vpiši, zakaj so drevesa izjemna ali zanimiva.

http://www.pazipark.si/wp-content/uploads/PAZIPARK-drevo_brosura-net.pdf

[Izjemna drevesa slo .pdf](#)

Grajska tulpa v Tolminu, edino drevo grajskega vrta ob Coroninjevi graščini v Tolminu

3. NALOGA:

Naravne vrednote:

Naravne vrednote so zlasti geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemski kraški pojavi, podzemske jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, **rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki** ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava.

Vrednotenje in določitev naravnih vrednot

Presežki pri vrednotenju se določajo z merili:

- izjemnost
- tipičnost (značilnost)
- povezanost (bodisi v funkcionalno celoto ali teritorialno povezano)
- ohranjenost
- redkost

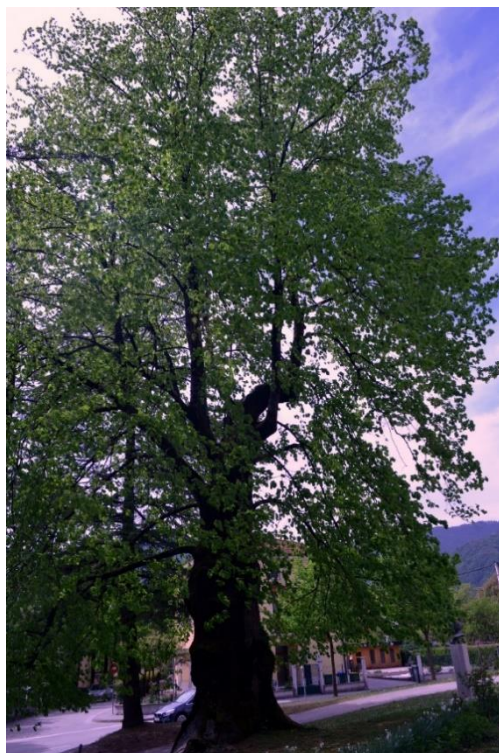
- ekološka ali genska pomembnost
- znanstveno-raziskovalna pomembnost
- pričevalna pomembnost (zaradi simbolnega pomena, povezanosti s kulturnimi dogodki ali značilnosti ali prepoznavnosti za Slovenijo ali njen del).

Po pomenu so naravne vrednote razvrščene med tiste, ki so državnega pomena zaradi izjemnosti, tipičnosti, povezanosti, pričevalnosti, redkosti in tiste, ki so lokalnega pomena.

Naravne vrednote določi minister. Z naravnimi vrednotami nihče ne sme ravnati tako, da bi ogrozil njihov obstoj.

Med naravne vrednote štejemo tudi številna izjemna, zanimiva, posebna drevesa, ki rastejo v naši bližini.

Razišči, katero drevo je omenjeno kot posebno, izjemno, zavarovano in raste v bližini tvojega kraja bivanja. Po internetu poišči informacije o tem drevesu in ga predstavi v nekaj stavkih, ki jih vpišeš v Delovni list 2. Če ni predaleč od tvojega doma, ga ob priliki obiži.

Stara lipa ob cerkvi Device Marije v Tolminu, lokalna naravna vrednota

»Drevo naj se posebno v mestu nikdar ne poseka, razen če tega ne narekuje monumentalna zasnova. Cesta naj se po možnosti ogne stoječemu, zdravemu drevesu in stavbar naj ga upošteva in spoštuje. Drevo raste mnogo let – Bog ga da in zemlja njegova.«

Misel arhitekta Jožeta Plečnika

4. NALOGA:

Moja posebna drevesa:

Delo na terenu: delo boš nadaljeval v okolici svojega doma. Pri delu na terenu, sploh v bližini ceste, **pazi na svojo varnost.**

- **Število dreves:** izberi si več dreves (vsaj štiri), ki se tebi zdijo posebna, nenavadna. To je tvoja osebna odločitev. Drevesa opazuj in poišči, zakaj se tebi zdijo posebna, mogoče na kaj te spominjajo.
- **Ime drevesa:** za to nalogo ni tako pomembno da veš, kako se drevo imenuje. Če drevesa ne poznaš po imenu, razmisli, kako bi to ugotovil. Razmisli, kako določamo rastlinske vrste in poskrbi za te podatke (nariši list ali cvet ali ga poslikaj). Nato poskusi ugotoviti ime s pomočjo interneta ali odraslih. V naseljih pogosto sadijo različna tuja drevesa, obstaja pa tudi zelo veliko različnih sort okrasnih dreves, ki jih je s pomočjo ključev težko določiti.
- **Opis:** spodaj si oglej primer opisa drevesa.

Drevo št. ____

Lokacija: (pomagaj si z zemljevidom ali poglej kje v svojem kraju se nahajaš) Tolmin, pas dreves med parkiriščem ob Občini Tolmin in Ulico padlih borcev - primer

Rastišče: (opiši bližnjo okolico izbranega drevesa, narišeš lahko tudi skico rastišča) drevo raste na ozkem pasu grmovja in dreves ob parkirišču. Na drugi strani je glavna prometna cesta. Od roba parkirišča do debla drevesa je približno 1 meter. Raste obdano z grmovjem. - primer

Opis drevesa: (opiši drevo v vsaj 5 stavkih) drevo je japonska češnja. V tem času cvet z nežnimi roza cvetovi. Drevo je po moji oceni visoko 8 metrov. Deblo ima premer približno 30 centimetrov, ... primer

Posebnost drevesa: (zapiši zakaj je tebi to drevo zanimivo) drevo mi je zanimivo zato, ker se v krošnji veje razvejijo in del vej nosi bele cvetove in drugi del roza.

- **Pripomočki:** preden greš na teren si v zvezek prepiši spodnjo tabelo. S seboj na teren vzemi zvezek, pisalo, podlogo za pisanje, šiviljski meter, fotoaparatus ali telefon (če lahko,

Drevo št. _____

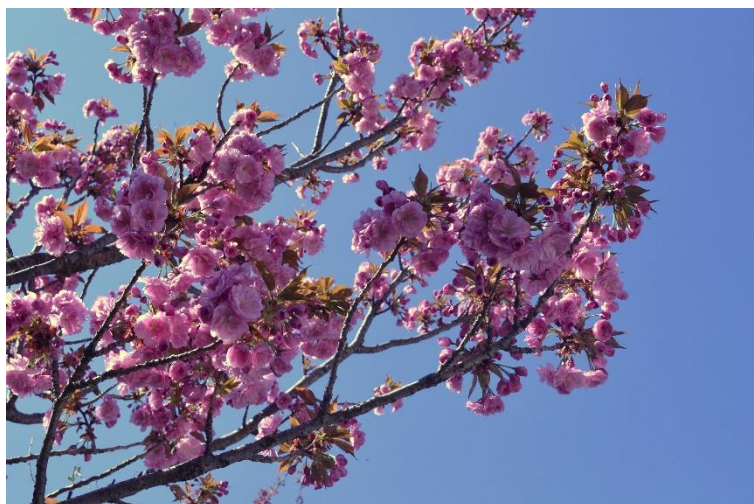
Lokacija:

Rastišče:

Opis drevesa:

Posebnost drevesa:

V Delovni list 2 boš, po vrnitvi domov, vpisal svoje ugotovitve: preglej svoje zapise in poskusi ugotoviti, kaj se pri opazovanju ponavlja. Razmisli tudi, kako si se ob tem počutil.

Cvetoča japonska češnja.

Primeri slik dreves: cvetovi divjega kostanja, različna rastišča dreves

5. NALOGA:

Nekoga moraš imeti rad ... morda drevo?

Korenine drevesa so čvrsto vkopane v zemljo, veje pa se raztezajo proti nebu, proti soncu. Najpomembneje za drevo je, da raste in obrodi plodove, ki dajo novo življenje. Rasti pomeni biti živ. Motiv drevesa prežema mitologije vseh ljudstev in časov. Če koga bolj zanima najde nekaj več o tem na spodnji povezavi.

<https://akropola.org/simbolizem-drevesa/>

Ko pomisliš na mogočno staro drevo in si ga v mislih predstavljaš, s katerimi besedami bi ga lahko opisal. Poišči čim več zanimivih besed, ki jih lahko povežeš z drevesi.

Preberi spodnje misli in pesem. Poišči misel, ki ti je všeč. Poiščeš jo lahko tudi po internetu. Morda si ob opazovanju dreves našel svojo misel, ki je povezana z drevesi. V naslednjih dneh (do določenega datuma) na risalni list nariši svoje drevo skupaj s svojo izbrano mislijo. Svoj končani izdelek fotografiraj in pošlji fotografijo učitelju.

Primeri:

»Drevo, ki nekatere gane do solza radosti, je v očeh drugih le zelena stvar, ki stoji na poti. Nekateri vidijo naravo smešno in spačeno, drugi je sploh ne vidijo. Toda v očeh človeka z domišljijo je Narava domišljija sama zase. (William Blake)«

"Drevesa so pesmi, ki jih zemlja piše nebu." - Kahlil Gibran

"Najboljši čas za saditev drevesa je 20 let nazaj. Drugi najboljši čas je ZDAJ." - Afriški pregovor

"Nekdo danes sedi v senci, ker je nekdo, nekoč, posadil drevo." - Warren Buffet

"Tudi, če bi vedel, da bo jutri svet razpadel, bi danes kljub temu posadil svojo jablano." - Martin Luther

Rastline so naši bratje in sestre. Govorijo nam in slišimo jih lahko, če jim prisluhnemo.

Nekoga moraš imeti rad

Nekoga moraš imeti rad,
pa čeprav travo, reko, **drevo** ali kamen,
nekomu moraš nasloniti roko na ramo,
da se, lačna, nasiti bližine,
nekomu moraš, moraš,
to je kot kruh, kot požirek vode,
moraš dati svoje bele oblake,
svoje drzne ptice sanj,
svoje plašne ptice nemoči
-nekje vendar mora biti zanje
gnezdo miru in nežnosti-,
nekoga moraš imeti rad,
pa čeprav trave, reko, **drevo** ali kamen -
ker drevesa in trave vedo za samoto

-kajti koraki vedno odidejo dalje,
pa čeprav se za hip ustavijo -,
ker reka ve za žalost
- če se le nagne nad svojo globino -,
ker kamen pozna bolečino
-koliko težkih nog
je šlo čez njegovo nemo srce -,
nekoga moraš imeti rad,
nekoga moraš imeti rad,
z nekom moraš v korak,
v isto sled -
o trave, reka, kamen, **drevo**,
molčeči spremljevalci samotnežev in
čudakov,
dobra, velika bitja,
ki spregovore samo,
kadar umolknejo ljudje.

Ivan Minatti

Veliko misli o drevesih in naravi boš na internetu našel v angleškem jeziku. Če boš te misli uporabil, jih prevedi.

"Even if I knew that tomorrow the world would go to pieces, I would still plant my apple tree."

— *Martin Luther*

"Trees exhale for us so that we can inhale them to stay alive. Can we ever forget that? Let us love trees with every breath we take until we perish."

— *Munia Khan*

"Between every two pines is a doorway to a new world."

— *John Muir*

"Someone's sitting in the shade today because someone planted a tree a long time ago."

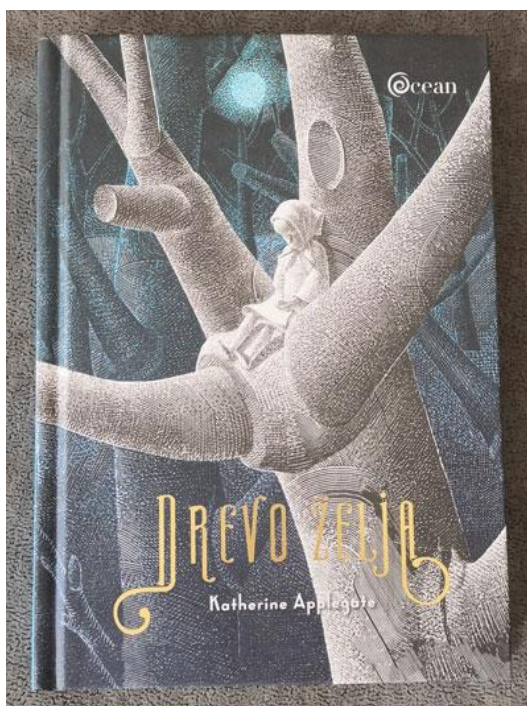
— *Warren Buffett*

6. NALOGA:

Drevo v literaturi

Ko bo možno obiskati knjižnico ali knjigarno neobvezno, a zanimivo še predlog knjiga o drevesu: DREVO ŽELJA Katherine Aplegate,

... za občutek nekaj strani https://www.ocean-si.com/images/Drevo_zelja.pdf

ZAKLJUČEK DEJAVNOSTI

Učitelj ti bo poslal delovni list, ki ti bo pomagal urediti misli o današnji temi dneva dejavnosti.